

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **T. D. T.,** zastoupený advokátem Mgr. Janem Klikem se sídlem Karlovarská 130, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 8. 2004, sp. zn. 59 Az 666/2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 15. 7. 2003, č. j. OAM-1173/AŘ-2002, kterým byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 16. 11. 2001, č. j. OAM-6302/VL-14-OL3-2000, jímž stěžovateli nebyl udělen azyl pro nesplnění podmínek ustanovení § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá, že skutková podstata, z níž žalovaný ve svém zjištění vycházel, nemá oporu ve spisech, neboť nebyl přesně a úplně zjištěn skutkový stav věci; a že napadený rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný.

Stěžovatel připomíná, že ve Vietnamu je možno uvěznit lidi, aniž by spáchali nějaký zločin, pouze proto, že v soukromí kritizují poměry v zemi. Do Vietnamu tak nemůže vycestovat, neboť mu tam hrozí potrestání pro zastávání odlišných politických názorů, a vrátí se jedině, až tam bude lepší život.

Dále stěžovatel kritizuje, že krajský soud nepřihlédl k jeho žalobní námitce ohledně nepřesností a zkreslení jeho vyjádření během správního řízení, kdy tvrdil, že z vlasti odešel kvůli hrozbě pronásledování. Krajský soud tyto námitky označil za nové žalobní body, a proto k nim nepřihlédl. Stěžovatel jednak tvrdí, že krajský soud chybně odkázal na lhůtu 30 dnů po doručení správního rozhodnutí v posledním stupni, když lhůta k podání žaloby je správně dvouměsíční, a jednak trvá na tom, že se nejednalo o nový žalobní bod. Již ve správním řízení tvrdil, že již žádostí o azyl v ČR se vystavuje v případě návratu do Vietnamu riziku postihu, což by mělo být prokázáno odborným vyjádřením a také výslechem jeho samotného. To ovšem krajský soud neakceptoval.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a v doplnění kasační stížnosti žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti. Trvá na tom, že jeho rozhodnutí i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu se zákonem. Připomíná, že stěžovatel během správního řízení neuvedl žádné právně relevantní důvody své žádosti o azyl, proto i jeho nynější tvrzení o pronásledování kritiků režimu považuje za účelové, když se během správního řízení nezmiňoval, že by byl stíhán pro vyjadřování nesouhlasu s politikou ve Vietnamu. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje žalovaný na obsah správního spisu. Z těchto důvodů navrhuje, aby byla kasační stížnost takto zdůvodněná zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 1. 7. 2001 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že když šel stěžovatel jako člen komunistické strany na vojnu sloužit do zvláštní jednotky, konkrétně do ochranné služby ministerstva národní obrany, předpokládal, že po návratu dostane přednostně práci. Tyto sliby ovšem nebyly splněny, musel pracovat jako zemědělec a platit vysoké daně. Tato situace se mu zdála nespravedlivou, proto odjel do ČR. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 30. 10. 2001. I z tohoto pohovoru vyplynulo, že stěžovatelovým největším problémem byly vysoké daně, které musel platit v penězích, přičemž do Vietnamu by se vrátil, až tam bude lepší život.

Žalovaný se rozhodl azyl neudělit svým výše označeným rozhodnutím ze dne 16. 11. 2001, neboť neshledal důvody pro jeho udělení podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný v tomto rozhodnutí uvedl, že stěžovatel žádal o azyl výlučně proto, že ve Vietnamu platil vysoké daně, jiné problémy neměl. Takové důvody ovšem nezakládají dle žalovaného pronásledování podle § 12 zákona o azylu. Dále žalovaný neshledal ani podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a po zhodnocení lidskoprávní situace podle Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv ve Vietnamu v roce 2000 nebyla shledána ani přítomnost překážky vycestování.

Stěžovatel zareagoval na toto rozhodnutí podáním rozkladu, v němž opět uvedl, že daně pro zemědělce jsou v jeho zemi příliš vysoké a musel platit 1200 dongů za kilogram rýže, což je více než tržní cena rýže. Kvůli takto nastaveným daním byl velmi rozčilen

stěžovatel i jeho rodáci. Tento rozklad zamítl ministr vnitra svým rozhodnutím ze dne 15. 7. 2003, kde uvedl, že stěžovatelova nepříznivá ekonomická situace není nijak výjimečná v zemi, která se potýká s hospodářskými problémy a vysokou nezaměstnaností, nejednalo se tedy v jeho případě o pronásledování pro některý z kvalifikovaných důvodů zákona o azylu.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Plzni. V této žalobě se stěžovatel omezil na uvedení obecných rozporů řízení před žalovaným se správním řádem a na uvedení, že se domnívá, že splňuje podmínky § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovanému vytkl, že nesprávně posoudil právní otázku jeho důvodů k opuštění vlasti a k podání žádosti o azyl v ČR. Jako důkaz navrhoval svou výpověď a obsah správního spisu. Na výzvu krajského soudu doplnil, že jeho vyjádření při pohovoru se žalovaným byla pro nepřesné tlumočení nepřesně zachycena. Dále uvedl, že hlavním důvodem jeho odchodu z vlasti byla hrozba trestního stíhání, neboť trvale kritizoval poměry ve vietnamském zemědělství a korupci ve všech sférách vietnamské společnosti. Tuto kritiku sdělil i zástupci regionálního tisku. Navíc již samotnou žádostí o azyl se vystavoval po návratu do vlasti hrozbě pronásledování.

O této žalobě rozhodl krajský soud svým shora označeným rozsudkem, kterým tuto žalobu zamítl, neboť zjistil, že stěžovatel sám označil okruh skutečností, které ho vedly k odchodu z Vietnamu, za uzavřený a ani k dotazu nic dalšího nedoplnil, přestože k tomu měl zejména v pohovoru dostatečnou příležitost. Další námitky proti průběhu správního řízení pak stěžovatel nijak nekonkretizoval. Žalovaný neměl pochybnosti o věrohodnosti stěžovatelových tvrzení a nepotřeboval tak dokazování dále doplňovat. Krajský soud připomněl, že si stěžovatel stěžoval pouze na výši daní a na nedostatečné pracovní uplatnění. Stěžovatel tak neuvedl žádný azylově relevantní důvod a žalovaný měl dostatek podkladů pro závěr, že není naplněn žádný ze zákonných důvodů udělení azylu. Krajský soud se ztotožnil i s tím, jak žalovaný uplatnil na stěžovatelovu situaci ustanovení § 12, § 13, § 14 a § 91 zákona o azylu. K novým žalobním důvodům obsaženým v podání ze dne 18. 2. 2004 krajský soud nepřihlížel s odkazem na třicetidenní lhůtu pro podání žaloby a na ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. Tento rozsudek napadl stěžovatel nyní posuzovanou kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel nejprve namítá vadu v řízení před krajským soudem, když krajskému soudu vytýká, že nepřihlédl k námitkám obsaženým v doplnění jeho žaloby ze dne 18. 2. 2004 s odkazem na uplynutí třicetidenní lhůty, kterou stěžovatel zpochybňuje. Je tak nejprve třeba postavit najisto, v jaké lhůtě mohl stěžovatel rozšiřovat žalobní body ve smyslu § 71 odst. 2 věta druhá s. ř. s., podle kterého žalobce *„rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby.“* Lhůta pro podání žaloby ve věcech azylu je stanovena v ustanovení § 32 odst. 1 zákona o azylu, a to s účinností od 1. 2. 2002 obecně ve lhůtě 15 dnů. Poukaz krajského soudu na třicetidenní lhůtu k podání žaloby byl tedy chybný, neboť vycházel z již neúčinné právní úpravy, správný byl nicméně jeho závěr, že stěžovatel rozšířil svou žalobu o další body v době, kdy ji již nemohl podle ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. rozšiřovat. Krajský soud tak postupoval správně, když se těmito novými žalobními body obsaženými až v podání ze dne 18. 2. 2004, zejména novým poukazem na chyby při tlumočení během správního řízení a tvrzením o hrozbách v případě návratu do Vietnamu, nezabýval, přičemž lhůta pro podání či rozšíření žaloby uplynula 15 dní od doručení rozhodnutí ministra vnitra, tedy dne 9. 9. 2003.

Druhá stěžovatelova námitka směřuje proti tomu, že v zemi jeho původu dochází k určitým porušováním lidských práv. V tomto bodě je třeba odkázat na judikaturu zdejšího soudu, jak byla vyjádřena např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, sp. zn. 3 Azs 303/2004 (dosud nepublikováno), kde tento soud uvedl: *„Pokud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, resp. nemá z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach, popř. takové skutečnosti ve správním řízení vůbec netvrdí, pak nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a to i přes skutečnost, že pochází ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici, resp. osoby zastávající politicky odlišné názory.“* Tento právní závěr plně dopadá na stěžovatelovu situaci. Pochází sice ze země s nedemokratickým režimem, ovšem jeho potíže, jež uváděl trvale během správního řízení, byly výhradně ekonomické povahy. Vzhledem k jeho členství ve vietnamské komunistické straně lze dokonce konstatovat, že důvodem jeho odchodu ze země původu, jak vyplývá z celého správního spisu, byl pouze fakt, že přestože se jako člen strany mohl pokládat za příslušníka privilegované vrstvy společnosti, byl ve skutečnosti vystaven stejným ekonomickým obtížím jako zbytek společnosti, což v něm vyvolávalo pocit nespravedlnosti a nespokojenosti. Tyto nenaplněné ambice ovšem nelze jistě pokládat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Pronásledováním je totiž obecně situace, kdy je někdo veřejnou mocí či s jejím souhlasem diskriminován a znevýhodňován oproti ostatním, jistě ne situace, kdy někdo není oproti ostatním naopak zvýhodněn, přestože se domnívá, že by na to měl nárok.

Neobstojí přitom ani stěžovatelova tvrzení obsažená až v soudních podáních, jež mají prokázat, že mu hrozí pronásledování, neboť žádné takové skutečnosti neuvedl před žalovaným, ačkoli k tomu měl dostatek možností v prvním i druhém stupni správního řízení.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal, že by bylo možno ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. shledat, že skutková podstata, z níž žalovaný ve svém zjištění vycházel, nemá oporu ve spisech a že nebyl přesně a úplně zjištěn skutkový stav věci; či že by byl rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu